RABBI MOISHE STERBUCH

CHIEF RABBI

and Vice President of of the Orthodox Rabbinical Courts JERUSALEM

Rechov Mishkalov 13 Har-Nof Jerusalem Tel:02-651-9610

משה שמרנבוד

ראב"ד

לכל מקהלות האשכנזים מח"ם מועדים וזמנים ושו"ת תשובות והנהגות רב בית הכנסת הגר"א, ור"מ במרכז התורה הר-נוף מגן נשיא העדה החרדית

בעיה"ק ירושלים ת"ו

בעזה״י, ל׳ בשבט התשס״ה

מה שמציעים בשמי שאמרתי, מי שמחזיק העולם מליונים שנים, ולא שש אלף כדברי חז״ל, לא נקרא בזה אפיקורס, ומה עוד שמביאים מאיזה מפרשים כאילו הסכימו העולם קדמון מאד, והאמת ששיטה זאת יסודה שרצונם לבאר הכל טבע, מצאו שחידוש העולם לפני מליוני שנים, והתפתח לאט לאט, ורצונם להשוות תורה״ק למדענים שמפרשים הכל בדרך הטבע. אבל כבר השריש הרמב״ן ס״פ בא, ״ואין לאדם חלק בתורת משה עד שנאמין שכל דברינו ומקרינו נס״, ואין שום ספיקות וקושיא כלל וכמו שנבאר.

והאמת שאפילו לפי דבריהם שהעולם קדום מאד, סוף כל סוף נברא אז, ומוכח שהיה כאן נס ובריאה מהקב״ה, רק רצונם לחבר בריאת העולם גם לטבע, ובזה נוח להם יותר, עכ״פ למעט גדולת הקב״ה בבריאת אדם. וכבר פירש הגאון דבריסק זצ״ל ברש״י ר״פ תולדות שלצים אמרו מאבימלך נתעברה שרה ולא מאברהם בן מאה, ואף שלפי דבריהם גם כן נס, ששרה בת תשעים יולדת, כדאי להם למעט הנס. וכן משה רבינו אמר כחצות ולא בחצות, שמא יאמרו שטעה בדבר ה׳, ואף שראו הרבה נסים ונפלאות, מה שיכלו למעט כדאי להם. וכן מדענים הללו ע״כ מודים שהיה בריאה, ממעטים בנס שהיה תהליך טבעי, וכל כוונתם למעט גבורת הקב״ה להגיע מדרגא לדרגא לכפירה, וכאילו בידינו להבין מעשה הקב״ה ונפלאותיו.

והנה מובן לכל אחד שהאדם מוגבל מאד ולא מבין מעשה בראשית, למה ברא הקב"ה עולם אז ולא קודם, והיינו לפני שש אלפי שנה, או אפילו לדבריהם מליון שנה, מה נשתנה אז, רק מתרצים מה שאפשר להם להבין, ומה שאי אפשר מסכימים לא לתרץ. אף אנו נאמר אנו בני אדם, ולא ניתן לנו שכל להבין הכל, ובזה תלויים אנו באמונה, שלא מחשבות אדם כאלקים להבין הבריאה, וכן דרכו לטוב ורע דור דור, אי אפשר לנו לתרץ ולהבין, רק תלויים אנו באמונה באלקים שהוא גדול מאד. ונוח להם לפרש שהאדם מליוני שנה, שמצאו באיזה מקום במדגסקר ועוד עצמות ברקב כי האי, והדברים הבל, שלפני המבול טבע אחר, ואדם חי אז אלף שנה, ורקב אז כמו אצלינו במליון שנה, ובזה סותרים דברי חז"ל. והאמונה שהתפשט בעם הי׳ אף שאין בזה שום הכרח, די להם בכך להשתדל למוטט האמונה באלקים כפי המקובל אצלינו דור דור, ולפרש בדרך הטבע הדברים.

וכשנתבונן הלוא נראה נפלאות הבורא ית"ש, כוכבים אין מספר ששטח כל אחד יותר משטח העולם, יש מליארדים כוכבים כאלו שהקב"ה שתל שנוכל לשאול מי ברא אלה, ונדע כי יש אלקים שברא הכל, ולשון הרמב"ם מזוקק (פ"ד דיסה"ת הלכה י"ב) "בזמן שאדם מתבונן בדברים אלו ומכיר כל הברואים, ממלאך וגלגל ואדם כיוצא בו, ויראה חכמתו של הקב"ה בכל היצורים וכל הברואים, מוסיף אהבה למקום ותמצא נפשו ויכמה בשרו לאהוב המקום ברוך הוא, וירא ויפחד משפלותו ודלותו וקלותו כשיעריך עצמו וכו' וימצא עצמו שהוא ככלי מלא בושה וכלימה ריק וחסר", ונתכוון גם למדענים אלו שיודעים גבורת הקב"ה בבריאה, ומ"מ משתדלים למעט דמותו של הקב"ה בבריאת אדם ולפרש שזהו תהליך טבעי ובמשך מליוני שנים, כדי להשוות קבלה ואמונה שלנו לדברי הבל של מדענים, שאין לזה שום בסיס איתן רק משערים לבד.

ואנשי מדע גם המכונים מסורתיים מתביישים שאין אנו סוברים כמוהם שהאדם צאצא קוף, כדעת המשכילים שלהם, מיהרו למצוא בחז״ל או כמה רבנים ומפרשים שפירשו כן, אף

RABBI MOISHE STERBUCH

CHIEF RABBI

and Vice President of of the Orthodox Rabbinical Courts JERUSALEM

Rechov Mishkalov 13 Har-Nof Jerusalem Tel:02-651-9610

משה שמרנבוך ראב"ד

לכל מקהלות האשכנזים

מח"ם מועדים וזמנים ושו"ת תשובות והנהגות רב בית הכנסת הגר"א, ור"מ במרכז התורה הר-נוף

סגן נשיא העדה החרדית בעיה"ק ירושלים ת"ו

שהסברא בעצמה שאדם צאצא קוף מבהיל ממש, ונתקבל אצלם, ובלבד שלא נקבל שהקב״ה יצר האדם בחכמה. ובאסמכתות משבשים כאילו יש יסוד לשיטתם בדברי חז״ל.

וראוי להקדים שבתורה בכמה מקומות נראה להדיא נגד יסודות האמונה, ולדוגמא נאמר נעשה אדם בצלמינו בלשון רבים, כאילו בריאת האדם נעשה בשותפות ולא אלקים יחיד ומיוחד, וכן נאמר יד ה' כאילו יש לו יד, ופירש הגר"ח מבריסק זצ"ל שהתורה ידעה שתמיד יהיו מינים שיביאו מהתורה כשיטתם לתרץ עצמם שדבריהם נכונים, ואפילו לא יהא אסמכתא זו ימצא אחר, ולכן התורה לא שינתה, ופירשה נעשה אדם ללמד שראוי לגדול להתייעץ עם קטן, ואף שהמינים יתלו בזה שיש שתי רשויות, אין אנו מחוייבים לדאוג להם, שניחא להו בלי אמונה, ותמיד ימצאו איזה אסמכתא לתרץ עצמם ושיטתם.

והאמונה שלנו מבוסס על קבלה דור דור, והרמב"ם פוסק (פ"ח מיסודי התורה) שאמונה שלנו אינו מבוסס על אותות ומופתים, רק בעינינו ראינו ובאזנינו שמענו דבר סיני, והרמב"ם מאריך בפ"ט דיסה"ת להסביר ולבאר דבר זה, ובהלכות ממרים (פ"ב ה"ב) שאפילו על מנהג שנהגו בו כל ישראל ע"פ חכמים אף שאין לזה מקור, המנהג בהם כפסק סנהדרין ועוברים בלא תסור. וכ"ש כאן שכל איש ואשה, תינוק ותינוקת יודעים שהעולם נברא לפני ה"א תשס"ה שנה, וע"ז מבוסס הלוח שלנו, המהרהר אחרי קבלה זו אף שמקובל אצל כל ישראל, צריך לבדוק אחריו שמא יש לו ספיקות בעיקרי האמונה כהחוקרים, וכבר פסקו גדולי הדורות שאפילו מסתפק באמונה הלוא אינו מאמין ודינו כך.

והאמת היא שסדרי הבריאה סתום, היאך בכל ארץ ואיי ים הגיעו אנשים לפני אלפי שנה מאיפוא והיאך, ולנו מפורש בפסוק שהקב״ה הפיץ בכל ארצות תבל לאחר דור הפלגה, אבל להם, המדענים, לא פירשו בזה הסדר, רק הם מחליטים בלי אמונה ורצונם להבין כל דבר, ועם כל חכמתם נשארו המון קושיות, והצרה שאין מוכנים להודות שהקב״ה ברא עולמו ובו בני אדם מוגבלים בדעת, וכמו שבהמה דעת מעוטה רק לידע לא ליפול בבור וכדומה, כך בני אדם עם דעת כפי צורך לחיות בעולם, אבל בסוד סדרי הבריאה והקשר שלנו בעולם הזה עם עולמות עליונים וברואי מעלה אינו כפי שכל שלנו.//

וענין זמן שהיא בריאה ויצירה, ולמעלה בשמים אין ענין זמן כלל, וכן פירשו הקדמונים וגם רבינו הגר"א זצ"ל בראשית ברא אלקים שברא בעולם הזה ראשית דהיינו זמן, והחוקרים רק בזמן האחרון מצאו שבמזלות לזמן מושג אחר, אבל לא יבינו מעולם שבשמים אין זמן כלל, כשם שלא מבינים בבריאה כלל, עד שממציאים דברי שחוק והבל שהאדם צאצא קוף, ונתקבל אצלם עד שמסתכלים בלעג למי שאינו מחזיק כמוהם, וטוענים שהוא לא מתקדם ומבין מה שהם השיגו.

ומחכמי ישראל שהסבירו שיטת הגויים והכופרים והבנתם שהעולם מתקיים מליוני שנים, הסבירו שפעם לא ידעו קרוא וכתוב, והיו בער ממש, עד שעולה על דעתם שהיו בהמות, אבל לדידן להיפך היאך נגיע לדורות הקודמים הגר"א להאריז"ל, האריז"ל לרמב"ן, הרמב"ן לגאונים, וגאונים לאמוראים, ואמוראים לתנאים, והם לאנשי כנסת הגדולה עד נביאים עד האבות הקדושים עד שנראה כאילו אנו צאצאי מלאכים ולא מבהמות כדעתם ולכן עלינו לשבח לאדון הכל שהבדיל אותנו מהם ודעתם, שחיים כבהמות במלוא תאותם, ולכן מסר הקב"ה תורתו הקדושה שנוכל להיות בעולם הזה מקושרים לעולם העליון, לקיים רצון האלקים בעולם הזה.

RABBI MOISHE STERBUCH

CHIEF RABBI

and Vice President of of the Orthodox Rabbinical Courts JERUSALEM

Rechov Mishkalov 13 Har-Nof Jerusalem Tel:02-651-9610

משה שטרנבוך

7"28"

לכל מקהלות האשכנזים מח"ם מועדים וזמנים ושו"ת תשובות והנהגות רב בית הכנסת הגר"א, ור"מ במרכז התורה הר-נוף סגן נשיא העדה החרדית בעיה"ק ירושלים ת"ו

ופלא הדבר שלמדענים מתברר היום בבירור גמור שהעולם מסתובב כל הזמן יום יום, ואם מסתובב יש כח שמסבב והוא אלקינו ית"ש, ואם היו מתבוננים לרגע היו מודים לדברי חז"ל שהקב"ה לא ברא עולם אלא בורא, לא יצר אור, אלא יוצר אור ובורא חושך, והבריאה לא קיים שהקב"ה לא ברא עולם אלא בורא, לא יברך ניצב בשמים, ודוקא הם כופרים במלכות אלא מתחדש מפני צווי הקב"ה ולעולם ה' דברך ניצב בשמים, ודוקא הם כופרים במלכות הקב"ה מפני שרצונם כמו בדור הפלגה להיות כאלקים להבין כמוהו.

וזהו הסיבה שמצד אחד האדם בזמנינו במדע עלה מעלה מעלה, עד שהאדם מגיע לחלל וללבנה, וכן המציאו המון דברים שהאדם יהנה בהחיים, אבל מצד שני כשאין לו תורה מופקר בחיי תאוה כבהמה ממש וגרוע ממנו, עד שנתפשט מחלת "אידס", וכן יש עוד מחלות שיסודם שאין לו סיפוק ואושר בהחיים, ובעו"ה רבים מצעירי עמינו סחבו עמהם, מדמין שהם מצילי האנושות, בשעה שאצלם מותר האדם מן הבהמה אין, ודוקא בתורת ה' במלואו, האדם מוצא טעם בחיים ואושר אמיתי אף שמלא נסיונות וקשיים.

ואני חוזר לראשונות, ואני אומר שאני לא יודע אם מי שמאמין שהעולם קדום כמדענים הוא אפיקורס, אבל אני יודע שרק אפיקורסים יש להם דעות אלה נגד דעת חז״ל והמקובל בבית ישראל, ואני מוסיף שהם הקדימו לשמוע ולקבל דעת המדענים, ושוב לדעתם מצאו (מדעתם) איזה סמך בדברי כמה מפרשים שיש לפרש כדבריהם כן, אבל אנו חייבין להקדים דעת תורה, ונראה מפורש בגמרא וחז״ל, ראשונים ואחרונים ומקובלים, ודבריהם הם הקובעים, ורק אז נוכל להסתכל בדברי המדענים לקיים דבריהם רק לפי חז״ל.

לכן אני מסיים שעם ספרי מדע כאלו בבית הם נגד חז״ל ועובר בלאו דלא תביא תועבה אל תוך ביתך, ועם חשבון פשוט בחומש ותנ״ך אדם שת נח וכו׳ נמצא שהבריאה כפי ששת אלפי שנה, ובספרים כאלו ספרי מדע עם כפירה בבית גורם צרות הרבה למחזיקם וחייבין להוציאם, וכן המחבר חייב לחזור בו וכפוף לרבותינו וכמקובל בישראל דור דור, ויותר ממה שכתוב כאן יתבאר בס״ד כשאדפיס ספרי ״דע מה שתשיב״, ח״ד, והקב״ה יעזור שבקרוב תתקיים הבטחתו, והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד אמן!